

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

لے کے ناں میں سوچئے رب دا کراں کلام بیان
مہر محبت کرنے والا اُچا اُسدا ناں

پُھل کیکراں دے

(ہندکوناول)

پُھل کیکراں دے

(ہندکونا ول)

مصنف

(نذیر بھٹی)

گندھارا ہندکو اکیڈمی پشاور

جملہ حقوق محفوظ اُن

پہل کیراں دے	نام کتاب
نذیر بھٹی	مصنف
ہندکو ناول	موضوع
محمد عتیق، محمد فیاض حسین	کمپوزنگ
ثاقب حسین	سرورق
محمد ضیاء الدین،	اہتمام اشاعت
چیف ایگزیکٹو کمیٹی، جی ایچ اے	
2016ء	سال اشاعت
500/- روپے	قیمت
گندھارا ہندکو اکیڈمی پشاور	مطبع
جی ایچ اے لیزر پرنٹنگ، پشاور	پرنٹر
978-969-687-102-6	ISBN No.
گندھارا ہندکو اکیڈمی، 2 چنار روڈ،	ملنے دا پتہ
آبدھرہ، یونیورسٹی ٹاؤن پشاور	

گندھارا ہندکو اکیڈمی پشاور

2- چنار روڈ، آبدھرہ، یونیورسٹی ٹاؤن، پشاور

091-9218164, 9218165

www.gandharahindko.com

انتساب

دوستی دا دعویٰ کرنے والے اناں دوستاں
دے ناں نہیں جڑے دوستی کرنا جانڑ دیں
مگر دوستی کر کے اس نوں نبھانڑاں نہیں جانڑ دے
بلکہ

اناں دوستاں دے ناں جڑے کہ دوستی
نبھاڑیں وچ آ پڑی جان سی پیاری چیز
بی قربان کر دیندیں۔

ہلے ضروری گل

جناب نذیر بھٹی دراصل ہندکو ادب، لکھت، ثقافت، شاعری، فلم، ڈرامہ دا ہک بوہت وڈا نام اے۔ گندھارا ہندکو بورڈ سی 23 سال تکل ایہہ بڑا وڈا نام گما لکا ایاتے یعنی ایہہ بڑی عجیب گل اے کہ ہندکو زبان، ادب، ثقافت دے فروغ و سہ گندھارا ہندکو بورڈ آپڑے قیام سی ہونہ تکل اسی مقصد و سہ کم کردارینے تے کردا پئے برے ایہہ بڑی عجیب تے نو بیکلی گل اے کہ ہک زبان دا عاشق ادارہ تے ہک زبان دا عاشق بندہ کس طراں ہک دوسرے سی دور رین۔ یعنی ایہہ گل اس طراں ہوئی کہ ہک عاشق آپڑی معشوق سی کس طراں دور رہیا۔ پرچول کر کے پتہ لگا کہ اس دوری دے وچ کچھ نا عاقبت اندیش لوکاں کا کردار بڑا نمایاں رہیا وے جنہاں نے آپڑی شعوری کوشش کر کے ہندکو دے اس وڈے عاشق توں ہک وڈے عاشق ادارے سی دور رکھایا۔ یعنی پیاسا گھوسی دُورایا۔ تے گھو آپڑے پیاسے سی دورایا۔ پہلا ہووے اُس سیت دا کہ جدو ایہہ دونوں عاشق ہک دئے نال مل گئے تے پتہ لگا کہ نذیر بھٹی دے قلم دے وچ اتی استعداد، توانائی تے روشنی اتی جزی وجہ نال مختلف موضوعات تے بہترین ہندکو مسودے تخلیق ہوندے رئے۔ ایہہ تا خوش قسمتی اے ساڈی کہ اوہ ساڈے قریب ہو گئے تے اس قربت دی وجہ نال انہاں دے سینے تلے دے ہوئے کتنے ہی قیمتی مسودے ساڈی تکل پہنچ گئین تے انہاں مسودیاں چوہک مسودہ انہاں دا ناول ”پھل کیکراں دے“ تو اڈے سامنڑے کتابی صورت اچ موجوداے۔ اس ساری روداد اچ میں اللہ رب العالمین دا شکر گزار آں کہ اُس نے آپڑے اس نیک بندے نال ساڈی ملاقات کرا دی۔

محمد ضیاء الدین

جنرل سیکریٹری، گندھارا ہندکو بورڈ پاکستان

پیش لفظ

میں اس ہندکو دے ناول دے بارے وچ دو چار کٹھے مٹھے تے کوڑے لفظ بیان کرناں تاکہ میرے معزز قارئین نوں سمجھ آ جاوے کہ اس ناول داناں پھل کیکراں دے کیوں رکھا گیاے اس دا اشارہ اس شعر وچ موجودے۔

بے قدراں دی یاری کولو کسے نے پھل نہ پایا
کیکراں تے انگور جڑھا کے پر غوتہ زخمایا

توانے دیکھا ہوسی کہ کیکراں دا درخت کنڈیاں دا پیرا ہوندائے، تے ایہہ کنڈے اتنے کوڑے ہوندین کہ جس نوں چب جاوے تا ناں دا درد بندہ سہہ نی سکدا۔ مگر ایہہ درخت پھلاں دا بی پیرا ہوندائے، جتاں دارنگ بی بوت سوخرا ہوندائے تے اناں دی خوشبو بوت ای پیاری ہوندی مگر اناں پھلاں نوں کدی بی کسے نے آپڑے گلے دا پارنی بڑایا۔ ایہہ پھل کنڈیاں اچ کھڑ دین۔ تے مٹی وچ مل جانین اس ناول دی کہانزی دے کردار بی کیکراں دے پھلاں وانگروں، اناں وچ پیاری خوشبو بی وے۔ دوستی وچ قربانی دینزیں والی روح بی۔ وفا دا پیارا رنگ بی تے بیوفائی دارنگ بی ایہہ ہک سچی محبت دا ٹھاٹھاں مارا داسمندر بی تے دکھاں دانا گہانی تندر بی۔

ایہہ پشور دی مٹی تے کھیڈی گئی ہک سچی کہانزی ایہہ جس دی بنیاد سچی دوستی، محبت تے اس وچ قربانیاں دینزیں تے رکھی گئی اے۔ اس کہانزی دے دو کردار شاہد تے کرشن چند 1946 وچ میرے گل سکول وچ پڑھدے آئے۔ تے اناں دونوں وچ بڑی دوستی آئی۔ کرشن چند دا کہار پشور دے علاقے گنج پتی وچ آیا تے شاید گنج چوک دے ہک محلے وچ رہندا آیا تے اس ویلے میں یکہ توت وچ رہنا آیاں مگر اس کہانزی وچ میرا کوئی کردار نہیںگا۔ البتہ ایہہ دردناک کہانزی منے آپڑے ذہن وچ پالیتی آئی تے 1963 وچ منے اس نوں ناول دی شکل دیکے لکھنواں شروع کیتا تے 1964 وچ منے اس ناول دا مسودہ شیخ غلام حسین اینڈ سنز کشمیری ہزار لاہور نوں چھاپڑیں واسے دتا آیا۔ اناں نے اس دی کتابت کرا کے منوں دے دتی تاکہ میں اس نوں پڑھ کے اس دیاں غلطیاں نوں صحیح کر دیواں مگر میرے سی ایہہ غلطی ہوگئی آئی کہ منے اناں دی دتی ہوئی کتابت نوں پڑھا ای نہیں۔ تے اٹھ دن بعد اناں نوں واپس دے دتی آئی تے اناں نے اس نوں درست سمجھ کے

چھاپ دتا آیا۔ تے جزے ویلے چھاپا ہو یا ناول میرے ہتھ وچ آیتے منے اس نوں پڑھاتا اس وچ بوت ساریاں غلطیاں آیاں۔ جزییاں کے چھپائی سی بعد دورنی ہوسکدیاں آیا۔ مگر غلطیاں دے باوجود کہاڑی آپڑی جگہ تے مضبوط آئی میرے ناول داناں دوستی کے مینار آیتے ایہہ اُردو زبان وچ آیا اس دے کرداروں دی مادری زبان ہندکو آئی۔ چاہنیدا آیا کہ میں اس نوں ہندکو زبان اچ لکھدا مگر اس وخت ہندکو دی لکھت عام نی آئی۔ منے آپڑا ناول ملک دے اندر تے ملک سی بار آپڑے دوستاں نوں گفٹ کردتا آیتے وت منے آپڑے ناول سی فلم داسکرپٹ لکھ کے اس وخت دے ہک وڈے فلمساز ہدایتکار تے شباب سٹوڈیوز لاہور دے مالک شباب کیرانوی ول ڈاک دے ذریعہ تیج دتا آیتے اس دی وصولی دی اکنا لجنٹ رسید میرے کول آگئی آئی 1966 وچ شباب کیرانوی دی ہک بلیک اینڈ و ہائیٹ فلم ’درڈ‘ ریلیز ہوئی آئی جس دے مرکزی کردار دینا اعجاز تے؟؟ اختر نے ادا کیتے آئے ایہہ فلم میرے ناول دے سکرپٹ تے بنڑائی گئی آئی اس گل تے شباب کیرانوی نل میرا رولا پے گیا آیا کیونکہ اس نے اس فلم تے میراناں نی دتا آیتے اس وخت دے مشہور فلمی ہفت روزے نگار، نور جہاں تے تیر و نشتر دے علاوہ کراچی دے ماہنامے شمع وچ بی شباب کیرانوی تے تنقید دا سلسلہ شروع ہو گیا آیتے اناں اخباراں تے رسالیاں وچ ایوی ذکر آیا کہ فلم درد دی کہاڑی نذیر بھٹی دے ناول دوستی کے مینار سی چوری کیتی گئی اے مگر بعد وچ شباب کیرانوی نے منوں پنج ہزار روپے سکرپٹ دا معاوضہ دیکے اخباراں وچ اٹھریں والے شور نوں دبا دتا آیا۔ مگر منے محسوس کرلتا آیا کہ میرے وچ فلم داسکرپٹ لکھنویں دی صلاحیت ہیوے تے اسی وجہ نل بعد وچ میں ہک مشہور فلم رائیٹر بنڑ گیا آیاں تے اللہ دے فضل نل منے 32 فلماں لکھ کے ریلیز کرا دتیاں آیاں۔

ہونو جد منے دیکھا کہ ساڈی ہندکو زبان دے رکھوالے دن رات محنت کر کے ہندکو زبان نوں ترقی دیکے عالمی سطح تے اس دی پچھاڑ پئے کراندین تا میرے دل وچ بی خیال آیتے کہ میں بی آپڑے اُردو ناول دوستی کے مینار نوں دوبارہ لکھاں تے اس نوں ہندکو زبان وچ گندھارا ہندکو بورڈ دے معرفت پیش کراں میری ایہہ خواہش اللہ تعالیٰ نے پوری کردتی اے تے اج میرا ناول پھل کیکراں دے تہواڈیاں اکھیاں سے سامنڑے وے۔

نذیر بھٹی

بارزگان سٹریٹ آسیہ گیٹ پشاور

رابطہ: - 03319333770

پھل کیکراں دے

رات نوں لوک سکھ دی نیندر سو جاندین مگر جنناں دے دل تے دماغ دیاں رگاں وچ دکھ چھپے
 ہوون او ساری ساری رات جاگ کے روندے ای رہندین۔ ایوئی حال شاہد دانی آیا جس نوں اس دے دل
 وچ ہک دبی ہوئی خاہش نے بے آرام کر دتا آیا۔

شام دا پیارا نظارہ۔ سارے دن دا تھکا ہویا سورج ہوئی ہوئی اپڑا چا نرنا وٹو لدا ہویا مغرب وچ
 غروب پیا ہوندا آیا۔ پرندے درختاں تے بیٹھ کے شور پئے مچاندے آئے تے کش پرندے آپڑے آلٹریاں
 ول ٹر پئے آئے زمیندار تے چرواہے آپڑے ڈنگر ڈور لے کے آپڑے کہا راں ول پئے جاندے آئے شام دی
 سیاہی دے نال ہی آسمان تے تاریاں دی چادر وچھنڑیں لگی آئی ہلکی ٹھنڈی ہوانے فضا نوں خوشگوار بنڑا دتا آیا
 تے غم دا مارا شاہد اناں ساریاں خوبصورتیاں سی بے خبر ہو کے چپ چاپ آپڑے دکھاں دی کتاب کھول کے
 آپڑے غماں نوں پیا پہر و لدا آیا۔

ہک زمانہ آیا کہ اس نوں پتہ ای نی آیا کہ غم کس بلا داناں وے۔ اس دی زندگی ہمیشہ ہسدی تے
 کھید دی گذری آئی مگر ہک انجانویں جئے غم نے اس دی چندڑی نوں دکھاں دے ہمیریاں وچ سٹ پایا آیا
 اس دے کھڑے ہوئے رنگ تے زردی دی چادر وچھنڑی آئی او ہک چلدی پھردی لاش نظر آئیں لگ گیا آیا۔
 اس نوں کہیڑا دکھ اے ایہہ کوئی نی جانو دا آیا اس دے سارے دوست تے رشتہ داراں نے اسدا دکھ موم کرنے
 دی بہتری کوشش کیتی آئی مگر اس دی زبان تے لگا ہویا چپ دا چندرا کوئی بھی نی کھول سکا آیا راج بی او چپ بیٹھا
 آپڑے غماں دے سمندر وچ غوطے کھاندا آیا اس دی ماں دروازہ کھول کے اس واسے روٹی لیکے آندے شاہد
 دی حالت دیکھ کے اس دا دل ترف جاندائے اس دیاں بڑھیاں اکھیاں وچ اتھر و آجاندین او اسمان ول سر
 چک کے اللہ تعالیٰ اگے فریاد کر دے ایہہ میرے پروردگار ایہہ بیٹھے بیٹھائے میرے لال نوں کے ہو گیا
 تو جانڑا ایں میرے مولا کہ میرا ہک ای پتر اے جڑا کہ میرے بڑھے داسہارا وے۔ میرے سی اس دی ایہہ
 حالت نی دیکھی جاندی آپڑے حبیب دے صدقے اس دے دکھ دور کر کے اس دی زندگی خوشیاں نل سنوار

بُھل کیکراں دے

دے میرے مالک شاہد آپڑیاں سوچاں وچ اتنا ڈبا آیا کہ اسنوں ماں دے آنزیں دی سمجھ ای نی پئی ماں آپڑے
اتھرو پونجری ہوئی ہتھ وچ چکی ہوئی روٹی میز تے رکھ کے اس دے کول آئی تے اس دے موڈے تے ہتھ رکھ
کے کہند یئے۔

ماں۔ شاہد پتر؟

شاہد ہولی جیاسر چک کے ماں ول بکدائے۔ تے ہولی جیا کہندائے

شاہد۔ جی ماں جی

ماں پیارل اس دے سرتے ہتھ پھیر کے کہند یئے

ماں۔ ایہہ تے آپڑی کے حالت بنڑائی ہوئے پتر۔ بتاتا سہی کہ توہر ویلے کیوں پریشان رہناویں۔ کے
دکھائے توں؟

شاہد جواب نی دیندا۔ سرنیواں کر لیندائے

ماں۔ میں تیرے سی پئی پچنیاں

شاہد۔ تو فکر کیوں کرنی این اما جی۔ میں۔ میں ٹھیک آں۔

ماں۔ تیری ایہہ حالت دیکھ کے میں کسراں من لواں کہ تو ٹھیک ایں؟ میں ماں واں پتر۔ تے ماواں

آپڑے پچیاں دے چہرے دیکھ کے اندازاں لگالیندیاں کہ ادخوش دن کہناں

شاہد ماں دے سوال دا جواب نی دیندا۔ تے سوچڑیں لگدے۔ ماں اس دا ہتھ پکڑ کے اس نوں اٹھاندے۔

ماں۔ چل اٹھ۔ روٹی کھالے۔

شاہد اکھیاں نیویاں کر کے کہیندائے

شاہد۔ منوں پہکھ نیگی۔

ماں۔ متے دوپہرنوں بی کش نی کھادا۔ پہکھے پیٹ سوڑاں بچھانی ہوندا اٹھ میرے لال۔

ماں شاہد نوں اٹھا کے لیاند یئے تے منجے تے بٹھاندے روٹی دا دسترخوانہ کھولد یئے تے تھالی اس دے اگے کر

دیئے۔

ماں۔ ایڈا سوچا نہ کر پتر۔ سو جایا کر۔

- شہد - سوچاں نل کھیڈ کے تا میرا وخت گذردائے اماں جی۔
- ماں - مگر زیادہ سوچاں چندڑی نول کھا جاندا یاں پتر شاہد ہلکا جیا مسکرا کے کیندائے۔
- شہد - فی الحال تا میں پیا سوچاں نول کھاناواں۔
- ماں - نہیں۔ تو آپ نول پیا کھاناویں۔ دیکھ پتر۔ آپڑی پریشانی بتاڑیں نل دل دا غبار ہلکا ہو جاندا ہوندائے۔
- شہد - تو جامی جی۔ آرام کر۔
- ماں - اولاد بے آرام ہووے تا ماواں آرام تے کسراں سوسکد یاں۔
- شہد - تو جامی جی۔ میں روٹی کھا کے سوچاں ناواں۔
- ماں جانڑیں لگدینے۔ اس دے ہتھ وچ ہک نکا جیا لفافہ اے۔ اس ول دیکھ کے رکدینے۔
- ماں - اوہ۔۔ میں تا پہلی ای گیاں۔ ایہہ لے تیرا خط آیا۔
- شہد - (حیران ہو کے) خط؟
- ماں - لفافہ دیندے ہوئے ہاں۔ ڈاکیہ دے گیندے۔
- شہد لفافہ لیکے کھولدائے
- شہد - ایہہ خط نینگا امی جی ٹیلیگرام اے۔ میرا مطلب اے تاراے۔
- ماں - حیران ہو کے، تارا؟
- شہد ٹیلیگرام پڑھدائے تے خوش ہو کے کہندائے۔
- شہد - ہاں۔۔ کرشن چندر تاراے۔ دلی چو آیاے۔
- ماں - (حیران ہو کے) کونڑ کرشن چندر؟
- شہد - او جڑا شہروچ میرے نل سکول وچ پڑھدا آیا۔
- ماں - ہلہ ہلہ۔ او کرشن۔
- شہد - ہاں۔ اوکل پاکستان آریاے۔
- ماں - شکراے کہ دوست دے آنڑیں داسٹنڈ کے تیرے چہرے تے رونق تا آئیے۔

کہندے ہو یاں ماں اس داسرچم لیندے۔
 شاہد۔ امی جی۔ اولہ ہوردے سٹیشن تے لہسی۔ تے منے اس نوں لیڑویں لاہور جائزاں ہوسی۔
 ماں۔ ٹھیک اے پتر میں ہونزی جا کے اکبر نوں کہہ دینیاں کہ اوسویلے سویلے آپڑا تا نگہ لے آوے۔ تے
 تنوں شہر دے سٹیشن تے چھوڑ آوے۔

شاہد۔ ہاں۔ منے پیلی ای گڈی وچ لاہور جائزاں ہوسی
 ماں۔ ہونز تارج کے روٹی کھاتا کراج دی رات تو سکھ نال سو سکین
 شاہد۔ نہیں امی جی۔ اج رات تا منوں خوشی مل نیندرا نی آئیں۔
 ماں۔ ہا ہا ہا۔ مگرتوں خوش دیکھ کے میں اج رات سکھ مل سوساں۔

ماں چلی جان دیے۔ تے شاہد ٹیلیگرام ول دوبارہ ویکھدے تے اسدیاں اکھیاں وچ خوشی دی چمچ پیدا ہو
 جان دیے۔ خوشی دی ہک کئی جی خبر بندے داوڈے سی وڈا غم تھوڑی دیر واسے پہلا دیندے شاہد دی اندر دا غم بھی
 تھوڑی دیر واسے دور ہو گیا آیا دوست دے آئیں دی خوشی مل اس دی نیندرا ڈگئی آئی اور سویل دے انتظار وچ
 ساری رات جاگداریا تے سویل ہوندے ای اوکپڑے وٹا کے شہر جائزیاں دی تیاری کرنے لگا۔ شہر سی اس نے
 گڈی وچ بیٹھ کے لاہور جائزاں اے تے لاہور سی آپڑے دوست نوں لیکے واپس آئیں اے اکبر سحر نوں ای
 تا نگہ لیکے آ گیا آیا تے شاہد نوں تا نگہ وچ بٹھا کے ٹرپا آیا۔ شاہد چپ بیٹھا سوچدا پیا آیا۔ اکبر تے پچھائے تسی
 چپ کیوں بیٹھے ہو یو شاہد صیب۔ گلاں کرو۔ گپ شپ مل سفر آسانی مل گد جاندا ہوندائے۔ تسی ایہہ بتاؤ کہ تسی
 کہہڑے مہمان نوں لیڑویں لاہور جا ریو!

شاہد۔ اس داناں کرشن اے۔ کرشن حید۔ اودلی سی آریائے۔
 اکبر۔ ہندو اے؟
 شاہد۔ ہاں! مگر دوستی وچ مذہب ول نی دیکھا جاندا۔ صرف دوستی دے جذبے نوں ساڑھے رکھا
 جانداے۔

اکبر۔ تہوڑی دوستی کدو۔ تے کسراں ہوئے؟
 شاہد۔ ایہہ اس زمانے دی گہل اے۔ جد پاکستان نی بنزا آیا۔ تے میرے ابو شہر وچ رہندے آئے۔

تے میں اسکول وچ پڑھنا آیاں تے کرشن میری کلاس وچ میرے نال پڑھدا آیتے اسی ہک ای علاقے وچ رہنے آیا۔ اکھٹے سکول جانے آیاں۔ تے اکھٹے واپس آنے آیاں۔ چھٹی والے دن کدی میں اس دے کہار چلا جانا آیاں تے کدی او میرے کہار آجاندا آیا۔ بس ایہہ سمجھ لے کہ اسی دوست نی آیاں بلکہ ہک دوسرے دے پہرا آیاں۔ سانے ہندو تے مسلمان دا فرق کدی بی دل وچ نی آندا آیا بلکہ صرف دوستی دے رشتے نوں سامڑے رکھا آیا۔

اکبر۔ بابا ہا۔ فیرتا تہواڈا آپس اچ لڑائی جھگڑائی نہ ہوندا ہوسی۔

شاہد۔ اسی بعض گل تے ہک دوسرے سی رس ضرور جانے آیاں۔ مگروت آپ ای ہک دوسرے نل صلح کر لینے آیاں۔ ساڈی زندگی ہسدے کھید دے پئی گزردی۔ تے ہکدم ہک ظلم دا طوفان آ گیا آیا۔ ہر پاسے انقلاب زندہ باد دے نعرے لگڑیں لگے آئے۔ ایہہ 1947ء دا زمانہ آیا ہندوستان تقسیم ہوٹیں لگا آیتے اس دے نال دی ہندوستان دے ہر شہر وچ ہندو مسلم فساد شروع ہو گئے آئے۔ پاکستان زندہ باد دا نعرہ لگدے ای۔ لوک ہندو تے سکھاں دیاں دکاناں لٹڑیں لگ جتے آئے۔ ہندوستان وچ رٹیرین والے مسلمان آپڑا کہار بار چھوڑ کے پاکستان ول تے اتے رٹیری والے ہندو کے سکھ ہندوستان ول ٹرے آئے پاکستان آنٹیں والے تے ہندوستان جاٹیں والے قافلیاں تے جڑے ظلم کیتے گئے آئے۔ اوسنر کے بندے دا کلیجہ پھٹڑیں لگدے۔ پشور وچ بی شرپینداں نوں شرتے فساد پھیلاٹیں دا موقع نل گیا آیا۔ انانے ہندو تے سکھاں دے کہاراں نوں لا دتیاں آیا۔ آسیا دا پارک اس ویلے ہندواں دا بوت وڈا محلہ آیا جس نو آسیا دی ہندو پتی کیندے آئے۔ تے گنج چوک دے کول بی ہندواں دی پتی آئی۔ انانے دونوں پیتیاں نوں اگ لگا دتی گئی آئی۔ اگ دے شعلیاں نل پورا شہر تپ گیا آیا۔ پورے شہر تے تہوین دے بدل کھلر گئے آئے۔ شہر وچ افراتفری دا بزا گرم آیا۔ ہندو تے سکھاں دی جان خطرے وچ آئی۔ ایہہ سارے ادھر ادھر چھپ کے آپڑیاں جاناں پئے پچاندے آئے۔ کرشن دا کہار گج دی پتی وچ آیا۔ جڑا کہ سامان سمید سٹر کے کونلہ ہو گیا آیا۔ کرشن تے اس دے کہار والیاں نے ساڈے کہار وچ پناہ لے لئی آئی۔ اسی انانے دی خدمت تے حفاظت پئے کرنے آیاں۔ دودن بعد ہندواں دا ہک قافلہ آپڑا سب کس چھوڑ کے دلی ٹرا آیا۔ تے کرشن دے پیورام لال نے بی انانے دے نال جاٹیں دا فیصلہ کر لیا آیا۔ اسی انانے دے جاٹیں تے راضی نی آیاں۔ مگر اٹھے او محفوظ نی آئے۔

اس خاطراناں دا جاڑاں ضروری آیا۔ او میرے تے کرشن دی جدائی دا ویلہ آیا۔ میں پیا کرشن دے گلے مل کے رونا آیا۔ کرشن دا پورام لال پیا منوں پیا کر کے تسلی دہندا آیا۔ کرشن دی نکی پنڑ بی پئی بوت روندی آئی۔ میرے امی نے اس نوں گودی وچ چک کے پیا رکیتا۔ تے دعاواں دے نال اناں نوں رخصت کیتا۔ اناں دے جاڑیں دے بعد میں بیمار ہو گیا آیاں اس برے حالات تے بلہ گلہ دی وجہ نال میرے ابو دا کاروبار بی خراب ہو گیا آیا۔ تے اسی شہر چھوڑ کے آپڑے گراں آگئے آیاں۔ تے ابو نے منوں گراں دے اسکول وچ داخل کرا دتا آیا۔ مگر میں کرشن والو بوت فکر مند آیاں۔ کیونکہ اس ویلے ایویں خبراں پھیاں سنترنے وچ آندیاں آیاں کہ ہندوستان آڑیں جاڑیں والے قافلیاں تے پئے شہر پسند حملے کردیں۔ تے ہندو مسلمان تے سکھ پئے ہک دوسرے نوں مار دین۔ میں پیا ایویں سوچنا آیاں کہ اللہ جاڑیں کرشن ہوڑاں تے پئی کے گذردی ہوسی۔ او جیندے ہون کر خدا نہ کرے مر گئے ہوسن۔ اللہ کرے او خیر خیرت مل دلی پونج گئے ہوون۔ وخت گزار داریا۔ میری تعلیم تے زندگی دا سفر جاری ریا۔ بچپن دیاں یاداں کچھے رہ گیا آیاں۔ تے جوانی دے واد سے کہائے ساڑے آگئے آئے۔ کرشن منوں یاد آندا آیا مگر کدی کدی۔

اکبر۔ ہاں! انسان جوانی وچ قدم رکھدائے۔ تا اس دا بچپن کچھے رہ جاندا۔

شاہد۔ مگر انسان نوں آپڑا بچپن پہلدا نی ہوندا اکبر۔

اکبر۔ میں تنوں بڑے دناں سی چپ چپ تے سوچاں وچ ڈبا ہو یا پیدا دیکھناں۔ اس دی وجہ کرشن ہوسی۔

شاہد۔ نہیں۔ اُس دی وجہ کش ہورے۔

اکبر۔ کے دے؟

شاہد۔ دل دیاں رگاں وچ چھپے ہوئے بعض دکھ بتاڑیں دے نی ہوندے اکبر۔

اکبر۔ ٹھیک اے۔ نہ بتا۔ مگر ایہہ تا بتا کہ تنوں کسراں پتہ لگائے کہ کرشن جیندائے؟

شاہد۔ اگر وچھڑے ہوئے لوکاں نے ہک دوسرے نل ملنا ہووے۔ تا اللہ تعالیٰ اناں واسے کوئی نہ کوئی

رستہ بٹھالیندا ہوندا۔ بوت دن پہلے میری ماسی دا پتر پرویز خواجہ غریب دے عرس مبارخ وچ شامل ہوڑیں

دلی گیا آیا۔ تے دلی دی سیل کردے ہویاں۔ اتفاقاً اس دی ملاقات کرشن نل ہو گئی آئی۔ جد کہ پرویز کرشن نوں

نی سیاڑدا آیا۔ ہک دوسرے نل تعارف کردے ہویاں۔ کرشن نے جد سنڑا کہ پرویز پشوری آئے۔ تا کرشن

نے اس نوں کیاے کہ میرا بچپن بی پشور دے علاقے گنج وچ آیا۔ پرویز نے اس نوں کیا کہ میں بی گنج دریاں والا واں دونوں دے درمیاں گل کتھ دے دوران پتہ لگا کہ کرشن میرا دوست اے۔ اس نے پرویزی میرا پورا پتہ لٹاتے اس نوں آپڑا پتہ دتا۔ دلی سی آڑیں دے بعد پرویز نے منوں سب کش بتایا۔ تے میں بوت خوش ہویاں کہہ کرشن جیندائے تے خیر خیریت مل اے۔ منے پرویزی اس دا پتہ لیکے فوراً اس نوں خط لکھا۔ اس نے منوں خط دا جواب دتا۔ تے اسراں ساڈے درمیاں خطاں دا سلسلہ شروع ہو گیا آیائے ہونڑا سدا تارا آیائے۔ کہ او منوں ملنے پاکستان آریا۔

گلاں گلاں وچ تا نگہ شہر دے ٹیشن تے پونج گیا آیا۔ شاہد نے اکبر نوں کیاے کہ منے کرشن نوں لیکے لاہوری آڑاں ولے۔ تے تو گڈی دے ٹیم تے ٹیشن آجاویں۔ شاہد نے دوڑ کے لاہور ڈاکٹ لیکے گڈی وچ بیٹ گیا آیا۔ تے لاہور دے ٹیشن تے لے کے سدھا انڈیا سی آڑیں والی گڈی دے پلیٹ فارم تے پونج گیا آیا۔ تے گڈی دے آڑیں دا انتظار کرنے لگا آیا۔ تے آپڑے دوست مل ملوے واسے بے چین آیا۔ ہک دم آواز آئی کہ گڈی آگئی اے۔ ٹیشن تے قطار وچ بیٹے لال وردی والے قلی کھلو گئے آئے۔ تے شاہد بی خوش ہو کے آگے ودھ گیا آیا۔ گڈی اکے پلیٹ فارم تے رک گئی آئی۔ شاہد دوڑ کے ریل دے ڈبے دی ہک ہک باری چواندر تکلڑیں لگا آیا۔ تے نال ای سوچدا پیا آیا۔ کہ سانوں ہک دوسرے سی جدا ہوئے مدت ہوگئی اے۔ اسی ہک دوسرے نوں پچھانڑی ایں کسراں۔ او پیا گڈی جو لیڈیں والے ہر بندے ول پیا بڑے غورٹل دیکھدا آیا۔ اتنے وچ پچھو والو اس دے موڈے تے ہک ہتھ آیا۔ شاہد نے مڑ کے دیکھا۔ ہک خوش پوش جوان کھلا آیا۔ تے مسکراندا پیا آیا۔ شاہد اس ول غورٹل تکلڑیں لگا۔ تے دونوں نے ہک دوسرے نوں پچھاڑاں تے ہک دوسرے مل کہٹ کے گلے گلے آئے۔ دونوں دیاں اکھیاں وچ خوشی دے اٹھرو آئے۔

شاہد۔ سنٹر کرشن تیری امی تے ابو کسراں آئے۔

کرشن۔ ٹھیک آئے۔

شاہد۔ منوں تالیقین ای نی آیا کہ اسی کدی مجلسی ایں۔ مگر اللہ تعالیٰ نے سانوں ملا دتائے۔

کرشن۔ ہاں! ساڈے نصیب وچ ساڈی ملاقات لکھی آئی۔ شاہد اس دے موڈیاں تے ہتھ رکھ کے کیندائے۔

شہد۔ چل یار کہاں چلی ایں۔ میری امی پئی ساڈا رستہ دیکھدی ہوسی۔
کرشن۔ ہاں یار چلنے آں۔ مگر تو اس نل تامل۔

کیندے ہو یاں زرا جیا پچھے ہٹاتے آپڑی پہنڑ ول اشارہ کیتا۔ جیڑی کہ لما قد بدامی اکھیاں صراحی دار گردن
پھلاں ہر کھڑا ہو یا چہرہ ہلکے نیلے رنگ دی ساڑھی وچ فن دا ہک مجسمہ نظر آندی آئی۔ شاہد نے اس نوں
دیکھائے تے اس ول ویکھدا ای رہ گیا آیا۔ اس نوں ہسراں لگدا آیا۔ جسراں کہ اس سی گئی ہوئی ہک قیمتی چیز
اس نوں دوبارہ مل گئی ہووے۔ شاہد دے چہرے تے خوشی دی جھج آئی تے کڑی دے چہرے تے مسکراہٹ
دے کھڑے ہوئے پھل۔ جناں وچ صرف ملاقات دی ای خوشبو آئی۔ شاہد پیا ہکسان اس ول تکدا آیا۔ تے
کرشن اس دے موڈے تے ہتھ رکھ کے اس سی پچھدائے۔

کرشن۔ تے اس نوں پچھانزائے؟

شہد۔ اس دی شکل جائزی پچھانزی لگدیئے۔ کونزے ایہہ؟

کرشن۔ ایہہ میری پہنڑ۔ چتراوے۔

شہد۔ اخوش ہو کے۔ چترا؟

کیندے ہو یاں چترا ول دیکھدائے۔ او مسکرائے اکھیاں دے اشارے وچ ”ہاں“ واسے سر بلاندیئے۔ شاہد
ٹھوڑی دیر واسے سوچیں لگدائے تے دل وچ کیندائے۔ خدا دی شان تو قربان جاواں۔ انسان دی اس سی
منگی ہوئی کوئی مراد اگر پوری نی ہو سکدی۔ تا اس سی اوئی مراد کسے ہور شکل وچ سامڑے آجاندیئے۔ اصل
وچ شاہد ہک ناکام عاشق آیا۔ تے او جس نوں چاہندا آیا۔ او اس نوں کدی بی بی نی مل سکدی آئی۔ مگر چترانوں
دیکھ کے اس دے دل وچ خوشی دے ڈیوے ہلنے لگے آئے۔ مگر ہک کئی جی سوچ دے بعد اس نوں وت
آپڑیاں حسرتاں دے ڈیوے بجدے نظر آڑیں لگ گئے آئے اس سوچ نے اس نوں اندرای اندر دکھاں
دے سمندر وچ تہکا دے دتا آیا۔ کرشن نے اس دے جہرے دا بدلہ ہو پارنگ دیکھ کے اس سی پچھا۔

کرشن۔ کیوی یار۔ تو کہو یاں سوچاں وچ پے گیا ایں؟

شہد۔ میں پیا سوچناں کہ تقدیر دیاں کیڈاں بی کتیاں عجب ہوندیاں انسان دے اندر خوشی دے ڈیوے
بل بی پیندین تے بلدے بلدے بچھ بی جاندین۔